

Anarhistička biblioteka
Anti-Copyright

Napad na državu

Errico Malatesta

Errico Malatesta
Napad na državu
1914.

Volontà (Ancona) 2, br. 17 (25. travnja 1914.)
Prevela i uredila: Mia Gonan. Preuzeto iz: Errico Malatesta, *Ni
demokrati ni diktatori*. Odabrani spisi 1884.- 1930. DAF, Zagreb
2022.

anarhisticka-biblioteka.net

1914.

Povodom štrajkova javnih službenika koji su izbili ili prijete izbijanjem, sve su novine, uključujući i one najdemokratskije, skandalizirano pisale o nekom navodnom napadu na državu.

Zapravo se radilo o sljedećem: ekonomska kriza koja muči talijansku naciju, napose nakon prokletoga rata, dodatno je zaoštrila loše ekonomsko stanje državnih nadničara čije su plaće dugo vremena ostale nepromijenjene upravo zbog njihove slabe sposobnosti za otpor i slabe spremnosti za štrajkanje.

Slobodni radnici privatne industrije, budući da nisu javni službenici i nemaju državni jaram za vratom, mogu lakše štrajkati, odnosno, u boljemu su položaju za pregovaranje o ponudi i potražnji za poslom. Gospodari, znajući da njihovi radnici imaju tu osobinu, čak se i bez štrajkova pokazuju popustljivijima od države.

S druge strane, državni radnici su u položaju zaposlenika: njihova plaća godinama ostaje nepromijenjena te je lakše pomaknuti planinu nego je povećati. Dok slobodni radnici poboljšavaju svoj položaj prodajući svoju radnu snagu za višu cijenu, državni zaposlenici moraju inflaciju živežnih namirnica i najma (koji ovise donekle i o povećanju nadnica u slobodnoj industriji) prebroditi uvijek s istom plaćom. Dakle, njihove se okolnosti pogoršavaju.

Osim njihove posebne psihologije slugu i sitnih buržuja, ako bolje pogledamo, te loše okolnosti utječu na nesvjesnu suprotstavljenost najslabije plaćenih i najbjeđnijih službenika slobodnim radnicima. Budući da ovise o državi, radnici iz prodavaonica, brodogradilišta, pošta, telegrafa itd. (u Italiji su željezničari iznimka) žive vrlo udaljeno od slobodnih radnika i njihove su organizacije veoma zatvorene i posebno reformističke.

Međutim, kad dođu velike ekonomske krize, oni budu kažnjeni zbog svoje izolacije: pritisnuti neodgodivim potrebama i ne videći drugoga izlaza, odjedanput postaju energičniji od drugih. Slobodni industrijski radnici bili bi prilično u krivu kad bi dopustili da ih povuče pokret koji motivira osveta. Oni, s druge strane, moraju profitirati od neprijateljskoga stanja duha državnih radnika prema institucijama (čak i ako je ono prolazno) kako bi bili solidarni s

njima. Time postižu dva cilja: 1. izvjesnost da mogu ozbiljno oštetiti buržujske institucije, i 2. ostvarenje svoje namjere da se što više približe državnim nadničarima kako bi s njima ostvarili savez koristan za buduće bitke.

Ipak, od organčića izvjesnoga degeneriranog reformizma više smo puta čuli kukavičke i prevrtljive insinucije ne bi li se solidarnost slobodnih radnika preusmjerila od angažiranih borbi državnih radnika. Samozadovoljno su se prisjećali njihovih prošlih neuspjeha, opisivali ih kao povlaštene, govorili o njihovoj nezasitnosti, itd. A taj je rječnik identičan onome kojim se koriste buržujske novine kad kukaju zbog *napada na državu*.

Još jedna stvar koju smo primijetili u raspravama o štrajku željezničara jest bojazan nekih više ili manje iskrenih „radnicista”¹ (obično su oni sve samo ne radnici) da pokret ne zadobije previše politički i društveni, odnosno previše subverzivan karakter. Kad nije riječ o ljudima koji su pokret željezničara htjeli iskoristiti za svoje ciljeve – a prema nama željezničari su izvrsno postupili kad se nisu priklonili ni jednoj partiji, kad nisu tražili njihovu podršku, ali nisu odbijali da se slobodno pridruži pokretu tko god je u tome vidio pokret za emancipaciju – oni koji su u tom pokretu vidjeli početnu iskru društveno-političkog i subverzivnog pokreta nisu bili posve u krivu.

Budući da nije usmjeren protiv jednoga izoliranog gospodara, nego protiv države, njihov je „napad” već zbog toga politički. I prirodno je da se uz njihov bok u borbi nađu svi oni koji se, zbog ekonomskih ili idealističkih motiva, bore protiv države. Zbog same činjenice da je bio usmjeren protiv institucija i protiv specifičnih zakonskih odredaba, štrajk željezničara postao je subverzivan pokret. Oni koji to nisu htjeli, zapravo nisu htjeli ni štrajk, pa su zaista i pridonijeli tome da on bude izbjegnut.

---

¹ Od „operaisti”. Nije ostavljen originalni izraz jer je danas ta riječ uglavnom poznata kao naziv jedne tendencije talijanskoga marksizma iz 1960-ih godina.

S buržujima i njihovim prodanim novinarskim lajvcima koji su govorili o nezasitnosti javnih službenika, o napadu na kolektivne interese, o nečuvenim pretenzijama, o napadu na državu, itd., nema smisla raspravljati. Uostalom, mi upravo priželjkujemo da napad na državu ostvarimo što je prije moguće, i to ne samo zato da bismo od nje tražili koji novčić više za plaće njezinih zaposlenika.

Oni koji zaprepášteno nariču istovremeno nas nasmijavaju i gade nam se. Sjetimo se kako je sva dobronamjerna štampa dala za pravo čuvarima javnoga reda, zatvorskim čuvarima i karabinjerima kad su se prije nekoga vremena usudili manje ili više bojažljivo žaliti na svoje loše uvjete i tražiti poboljšanja, te je ispunila njihove zahtjeve. Buržoazija je osjetila da su policajci i tamničari njihovi najbolji pijuni pa im se nije htjela zamjeriti.

S druge strane, buržoazija je složan neprijatelj radnika – državnih radnika, industrijskih radnika i radnika u poljima. Neka zato svi radnici, bez razlika u kategorijama, usvoje svijest o tom neprijateljstvu koje imaju pred sobom, te mu suprotstave jednako složno neprijateljstvo, imajući na vidiku dan kad će, sigurni u pobjedu, povesti završnu borbu.